

LATZKOVITS MIKLÓS

Laboda, a halálmadár

Az állam az elnyomás legfőbb szerve. A magyar állam a magyar elnyomásé. A magyar elnyomás azonban teljes mértékben különbözik minden egyéb elnyomástól, minthogy a magyar emberek teljes mértékben különböznek mindenkitől. Tény, hogy külföldön balesetet szenvedett honfitársaink kizárólag magyar vér felhasználásával gyógykezelhetők, amiért is a fejlettebb országok kórházai 2001-óta rendszeresen tartalékolnak kisebb-nagyobb magyarvérkészleteket, s ez évente csaknem tíz emberélet megmentését teszi lehetővé. Ismeretes, hogy az 1963-as nagy párizsi baleset alkalmával (tizenhárom debreceni turista zuhant le egyszerre az Eiffel-toronyból) a francia orvosok oroszán, illetve elefánt vérrel kísérleteztek, méghozzá teljes sikerrel, bár a korrekt magyarázattal azóta is adós az orvostudomány. Hazánk polgárai leglátványosabban morfológiai szempontból különböznek a többiektől, és gyakran különböznek egymástól is. Orvosaink már az ősidők óta speciális kurzusokon tanulják a magyar morfológiát, mely manapság is számos kollokvium és szigorlat tárgyát képezi. Nyilvánvaló ugyanis, hogy egy ásó alakú paciens gyógykezelése egészen más technikákat igényel, mint egy kapa alakúé, mást azoké, akik laposak, ahogy lapos egy itatóspapír, vagy épp kocka alakúak, mint a gazdasági miniszter, aki ráadásul csinos kis pettyeket visel az összes oldalán. Kinizsi Pál gömb alakú volt, ezért nem ült soha lóra, viszont kézitusában legyűrhetetlennek bizonyult minden körülmények között, elsősorban nagy fürgesége okán, amit még a török dalnokok is elismeréssel emlegettek. Történelmünk során a legváltozatosabb alakzatokat az uralkodó osztályok produkálták, és erre mindig büszkék voltak kimondhatatlanul. Zrínyi Ilonát gyakran nézték bátyának a Munkácsot ostromló császári katonák, Thurzó György nem csak hogy malomra emlékeztetett, de nagy mennyiségű gabona megőrlésére volt képes, Eszterházy Józsefet pedig (végakarátának megfelelően) a saját temetésén is elsütötték, 1820-ban, minthogy ágyúként élte le egész életét. A proletariátus ugyanakkor kifejezetten humanoid jellegű, bár a nyakukon sokan üllőszerű fejet viselnek, ami vezetőinket heves kalapálásra készítette mindig is. A genetikusok elszántan keresték, és sohasem találták meg a jelenség magyarázatát, ami egyszerűen abból adódik, hogy az ok nem génjeinkben, hanem a lelkünkben keresendő, abban a nagyfokú érzékenységben, mely valamennyiünk sajátja. A magyar ember testében is kifejezi önmagát, s e képessége valóban egyedülálló, mely hatalmas belső energiákról árulkodik, és permanensen ejti ámulatba az egész vilá-

got. A csodálat és a félelem azonban testvérei egymásnak, ezt hiba lenne tagadnunk.

Laboda 1963. május 13-án született Szegeden, Magyarország tündöklő metropoliszában. A gyermek teljesen átlagos, normális testalkatú babának látszott, amin az orvosok nem csodálkoztak, az azonban furcsa volt, hogy szürkésbarna denevérszárnyakat viselt a hátán, amin az orvosok csodálkoztak. Néhány napig Labodával volt tele az összes média, egymás után jelentek meg a gyakran gunyoros, néha kifejezetten ellenséges cikkek, a politikai vezetés pedig egyértelműen elhatárolta magát „a kóros jelenségtől”. A gazdasági miniszter május 16-án kiadott nyilatkozatában mindenkinek hírül adta, hogy „szárnya a repülőgépeknek és a madaraknak van természetes úton, az egyéb szárnyak viszont természetellenesek, és nagy mértékben megterhelik a költségvetést”. Az esztergomi érsek határozott rosszallásának adott hangot, tekintettel arra, hogy „a Megváltó sem viselt szárnyakat a hátán, ráadásul nem is májusban született”, az evangélikus püspökök úgy vélték, hogy „igen nagy a baj”, a reformátusok viszont úgy, hogy „nagyon-nagy, és a dolgot nem lehet félreérteni”.

Laboda szülei nem voltak kifejezetten boldogok. A gyermeket 20-án hajnalban, titokban szállították haza a szülészetről, de a kórház körül lesben álló fotósok éberségét így sem sikerült kijátszani. Az emlékezetes felvételeken a pólyába bugyolált csecsemőből nem látszik semmi, árulkodónak egyedül Laboda (egyéb-ként köcsög alakú) apjának arcvonásai tűnnek, melyek félreérthetetlenül tükrözik rémületét. Egészen bizonyosak lehetünk benne, hogy ez a rémület néhány hét alatt sokat szelídült (nyáron már senki sem beszélt a szárnyas csecsemőről), később pedig valami megfoghatatlan és kifejezhetetlen nyugtalansággá változott, amely ugyan nem volt annyira kellemetlen, mint a félelem, viszont kellemesnek sem volt mondható. Amikor az önfeledten gógicsélő Labodát a csillárról kellett leszedni egy augusztusi éjszakán, szülei könnyű hálót húztak a gyerekágyra, a gyermek szárnyait pedig vékony zsineggel kötözték össze, „biztonsági okokból”, és már nem aggódtak túlságosan. Mert Laboda úgy fejlődött, ahogy a többi kisgyerek. Kinőttek a fogai, megtanult járni, megtanult beszélni, és mindebben nem volt semmi rendkívüli, szokatlannak legfeljebb feltűnő félénksége számított. Kakusz alakú anyjának szerető ölelése ugyanúgy könnyeket csalt a szemébe, mint apjának hosszas szónoklatai a helyes viselkedés szabályairól, a szárny nélküli élet szépségéről és hasznos voltáról, mely szónoklatok rendszeresen őszinte bűnbánatra készítettek a kislányt. Magától értetődő módon volt magányos, talán magányosabb mindenkinél, emiatt azonban nem bántódott igazán. Csakhamar rájött, hogy ami jó, az mind üvegből van. Imádta az ablakokat, a Pécskai utcai ház összes ablakát, s ha szülei nem voltak otthon, órákat ácsorgott előttük, figyelve a madarak röptét, a tömzsi és esetlen galambokét, a bukdácsoló verebeket, meg persze a sirályok fenséges szárnycsapásait, ha néha-néha megpillanthatta őket, amint tovasuhantak a folyó felé. Ilyenkor esténként saját könnyeivel öntözte meg

édesanyját, aki a sós víztől különös színű és különös alakú virágokat termett, melyek beborították illatukkal az egész lakást.

Hat éves korában szülei beírták az elemi iskolába. Iskolatársai utálták, tanárai nem szerették, részben említett féltékenysége, részben külső megjelenése miatt, ami jobb esetben is mosolyra készítetett mindenkit. Összekötözött szárnyait mindig a ruhái alatt hordta, de az iskolapadba így sem fért be, úgyhogy a padok mellett egy támla nélküli széken ült, az ablak előtt, ahonnan épp a folyóra látott. Ez volt minden öröme. A szünetektől irtózott, a tanórákat néha kifejezetten szerette. Minthogy tanárai sohasem szólították fel, szinte leplezetlenül bámulhatta a Tiszát, a hullámok felett lebegő madarakat, ahogy a légáramlatok egyik pillanatról a másikra szédítő magasságokba repítik őket anélkül, hogy akárcsak mozdítanák a szárnyukat. De tévedés lenne azt hinnünk, hogy Laboda lelkében már ekkor megfogant a lázadás. A helyzet az, hogy valójában szégyellte a vágyait, melyeket talán szavakba önteni sem tudott, szégyellte nyomorékságát, és legkivált a szárnyait, melyektől boldog örömmel szabadult volna meg, ha ez módjában áll. A legrettenetesebbek a tornaórák voltak. Hatalmas méretű, egyébként kötelezően fehér trikója sem takarhatta el az egyre növekvő, egyre izmosabb szárnyakat, a rút denevérszárnyakat, melyeket reggelente olyan szorosan kötözött össze, hogy egész teste sajgott a fájdalomtól. A labdajátékokban ügyetlen volt, ügyetlen volt a magasugrásban, és nem tudott kötélre mászni. Egyik megaláztatás érte a másikat, és ő sikertelenül próbált meg védekezni. Szívvel-lélekkel kísérelt meg igazi nyomorék lenni, aki elfogadta a sorsát, megpróbált alázatos és behízelgő lenni, majd megpróbált nem törődni senkivel, ám ez csak még több bajt zúdított a nyakába. A nyári szünetek első hetében boldog volt, a második héttől fogva viszont egyre jobban rettegett, hogy újra találkoznia kell a többiekkel. Nem gyűlölte őket, csak épp nagyon félt tőlük, és magában teljesen igazat adott nekik.

A gimnáziumba óriási protekcióval vették fel, a leggyöngébb osztályba, ahol az első év ugyanúgy telt el, mint a megelőző nyolc. A második azonban már másképp, talán mert ennek így kellett lennie. Laboda nem félt többé. A változás egyik pillanatról a másikra következett be, s legalább annyira meglepte őt is, mint a környezetét. Apja hirtelen leszokott a szárny nélküli élet dicséretéről, Laboda egyetlen pillantása szoktatta le, és anyja olyan illattal árasztotta el a Pécskai utcát, hogy szabályosan fuldokoltak tőle az emberek. Ráadásul Laboda megszerette az iskolát. Először csak a rajzórát, rögtön a tanév elején. Egy kockát kellett lerajzolniuk, ő viszont egy madarat rajzolt, hatalmas karmokkal, amilyenek a szirti sas karmai, keskeny, hosszú szárnyakkal, amilyenek a sirályok szárnyai. A madárnak persze emberarca volt, és ezt sem lehetett félreérteni. Matematika órán stilizált madarak helyettesítették a számokat (a négyest gólya, a hármast távolodó vércse, amint Immelmann-fordulóba kezd stb.), és ugyanilyen rajzok helyettesítették a betűket, melyek segítségével Laboda egyszerre akár két történetet

is képes volt lejegyezni. Például elemezni a Walesi bárdokat, s közben bemutatni egy fergeteges légi parádét, melynek végén sárgarigók tépik szét a varjakat. A szárnyait azonban minden reggel összekötözte, szorosabban mint valaha, repülni pedig egyszer sem próbált meg tizennyolc éves koráig.

Az első kísérletre az ártéri erdő fái közt került sor, sötét éjszaka, és Laboda alig néhány centiméternyire emelkedett a levegőbe. Egy héttel később már három-négy méter magasan repült, viszont képtelen volt irányítani a repülést, úgyhogy csúnyán összetörte magát. Két hónap múlva átrepülte a Tiszát. 1981. május 13-án a matematika tanár pillantotta meg először, ahogy fenn körözött a magasban, majd lassan leszállt az iskola udvarán. Az iskolatáskáját a kezében tartotta, és két nap múlva ismét vele foglalkozott az összes média. Az esztergomi érsek újfent rosszallásának adott hangot, tekintettel arra, hogy „a Megváltó sem viselt szárnyakat a hátán”, az evangélikus püspökök úgy vélték, hogy „igen nagy a baj”, a reformátusok viszont úgy, hogy „nagyon-nagy”, a politikai vezetés pedig határozottan tanácsalannak bizonyult. A védelmi miniszter optimistának látszott („tárt karokkal várja őt a hadsereg”), de az elhárítás főnökének idegesen rángatózott az arca. A gazdaság vezére már május 20-án hatalmasra tátotta a száját, híresen hatalmas száját, ennél többet azonban nem tett, a dolgot ki-ki úgy értelmezte, ahogy akarta. Legnagyobb zavarban persze az ornitológusok voltak, akik nemzetközi konferencia összehívását javasolták, ám ettől az elhárítás főnöke (továbbra is rángatózó arccal) óva intett. Tény, hogy Laboda néhány hét alatt hazánk legismertebb személyiségévé vált, aki állásfoglalásra készítette a börtönök és a luxusvillák lakóit egyaránt. Sokan gondoltak rá félelemmel már ekkor is, viszont mindenki látni akarta, ő pedig nem bújt el az emberek elől. Naphosszat repkedett a belváros felett, vagy a fecskéket kergette a Tiszán, szárnyai néha érintették a vizet, hogy aztán jótékony áramlatok ragadják felfelé. Rendkívül ügyesen utánozta a sirályok rikoltásait, úgyhogy néha még a sirályok is sirálynak nézték, amire módfelett büszke volt. Tudott repülni a hátán, és tudott repülni alvás közben, iszonytató magasságban lebegve mozdulatlanul, ahonnan néha lilára fagyva tért vissza mindenki ámulatára. Szívesen repült télen, és szívesen repült nyáron is, zúgó viharban és bódító melegben, széleseben süvített a Kárász utca felett, vagy a Dugonits téren mutatott be egy-két akrobatikus figurát. Boldognak látszott, és nem nagyon állt szóba senkivel.

Laboda története tehát igazi sikertörténetnek indult. Rút kiskacsa volt (szokásos szenvedések), ám a szokásos happyend mégis elmaradt. Laboda ugyanis nem hattyúvá változott. Közel húsz év kellett hozzá, hogy ez kiderüljön, és amikor kiderült, rettegés szorította meg valamennyiünk szívét. Laboda személyét sokan és sokféleképpen értékelték már, könyvtárnyi irodalom foglalkozik a „halálmadár-ral”, aki csaknem ezer ember életét oltotta ki, számos életrajz, esetleírás, kriminológiai dolgozat jelent meg róla, holttestét pedig szabályosan ízekre szedték. Robert van de Roer Laboda szociológiája című monográfiájában szellemesen

mutatja be a különböző teóriákat, melyek között szinte képtelenség igazságot tenni. A „szegény Laboda” elmélet hívei gyermek- és serdülőkori traumáról, devianciáról és kóros reakcióról beszélnek, a „denevér” elmélet képviselői viszont a repülés bódító élményében látják minden baj okát, „amely szükségszerűen vezet a személyiség beteges torzulásához”. Sokan emlegették önként vállalt magányát, tudniillik „az ilyesmi nem tesz jót senkinek”, rosszul megélt nemiségét („hisz félig a madarakkal volt rokon”), egy nemzeti érzelmeiről ismert politikus szerint pedig „mindenki szadista, aki szárnyakat visel a hátán”. Az események kapcsán nyilatkozó politológusok valóban felvetették a politika felelősségét, talán nem is teljesen alaptalanul. Köztudott, hogy 1989 után valamennyi párt magának kívánta megnyerni Labodát („végre el kell döntenie, kinek repül”), de ő szemmel láthatólag nem értette a dolgot. 2000. május 13-án egy liberális rendezvény fölött körözött másfél órán keresztül, néhány nappal később viszont a jobboldal mutogatott büszkén az égre, majd kenyérmorzzával szórta tele a várost. Tagadhatatlan, hogy ekkoriban komoly nyomás nehezedett Labodára (bizonyára sokan összeroppantunk volna alatta), csakhogy ő már jóval korábban is halálmadár volt, ami legalábbis elgondolkodtató.

A rendőrségi vizsgálat szerint első áldozatának egy nyugdíjas portást kell tartanunk, akivel rögtön emlékezetes első landolása során végzett 1981-ben, a gimnázium udvarán. Az idős férfi maga is szemtanúja volt a jelenetnek, majd egy óra múlva a szívéhez kapott, és meghalt. Két héttel később a Kárász utca fölött száguldó Labodát egy ukrán turista is megcsodálta, majd egy óra múlva a szívéhez kapott, és meghalt. 1982-ben hárman fulladtak a Tiszába, miközben a magasban lebegő Labodát figyelték, '83-ban heten csuklottak össze élettelenül (a város különböző pontjain), és ez a szám a következő években sem csökkent soha három alá. Sőt, egyes kutatók véleménye szerint akár sokkal több áldozatról is indokolt beszélni, különösen, ha azokkal is kalkulálunk, akik hetekkel, esetleg hónapokkal a Labodával való találkozás után buktak fel az utcán, pusztultak el kórházi ágyakhoz kötözve, vagy otthonukban haltak meg, teljesen váratlanul. A hozzátartozók sírtak, az ország gyászba borult, a dolog lényegét azonban senki sem látta. Az áldozatok zöme férfi volt, többnyire a hatvan–hetven éves korosztály egyébként életerős, egészséges tagjai, de akadtak nők is számosan. A halálokok között szerepel az infarktus, szerepel az agyvérzés, közlekedési baleset, vesebetegség és persze a rák, mely rettenetesebb az összes többinél.

A rendőrség 1989 óta figyelte Labodát, valójában több okból is, de a megfigyeléssel megbízott nyomozók gyakran haltak meg májelégtelenség miatt, amit az orvosok a túlzott alkoholfogyasztás számlájára írtak, nyilvánvalóan tévesen. A vonatkozó statisztikák szerint Laboda halálmadár volt akkor is, ha valaki csak néhány percig látta őt, amint tovahúzott az ártéri erdő fái fölött, és persze akkor is, ha órákon át üldögélt a Dóm tornyainak tetején. Úgy tűnik, a dolog sohasem a távolságon és sohasem Laboda repülési sebességén múlt, viszont mindig a re-

püléssel volt összefüggésbe hozható. A ma rendelkezésünkre álló adatok alapján nagy biztonsággal állíthatjuk, hogy amennyiben helyváltoztatásra a lábait használta, például egy közértben vásárolt, vagy a rakparton sétálgatott, tehát ilyen esetekben sohasem történt tragédia. Az események 2000 májusa után gyorsultak fel, amikor az áldozatok száma feltűnően megugrott, s a hatóságok végre elszánták magukat a hathatós és gyors cselekvésre. Laboda szülei az újságokból értesültek a hírről, Laboda pedig a szüleitől, szeptember elején, amikor egy kiadós repülés után fáradtan hazaért, s alig tíz perccel később már menekülnie kellett, minthogy a rendőrség rajtaütött a Pécskai utcai házban. A rendőrség (a hadsereg bevonásával) mindent megtett, hogy kézre kerítse a veszélyes bűnözőt, neki azonban sikerült elillannia. Mezőtúr környékén másnap reggel egy mezőgazdasági repülőgép pilótája látni vélte, amint erőteljes szárnycsapásokkal halad észak felé, Törökszentmiklós fölött viszont mindenki látta. Amikor Kiskörénél átkelt a Tiszán, heves légvédelmi ágyútűz fogadta, Mezőcsát után pedig harci repülőgépek vették üldözőbe, de ő eltűnt a Bükk kies erdeinek mélyén. A felkutatására szervezett akciók rendre kudarcba fulltak (leginkább azért, mert a rendőrkutyáknak nincsenek szárnyaik), ám gazdaságunk átmeneti válságai idején az ügy újra és újra terítékre került, a mondott válságok mélységétől függő intenzitással. 2002-ben valamennyi párt elnöke ígéretet tett, hogy megtalálja a megoldást („a mindenki számára megnyugtatót”), a bükki térség pedig külön költségvetési támogatásban részesült. A kormányzat légvédelmi ágyúkat telepített a Bükk köré, a földből gomba mód nőttek ki a harci repülőgépek fogadására alkalmas repterek, és az erdőkből kitiltották az összes turistát. 2003-ban a miniszterelnök a nukleáris csapásmérés lehetőségét latolgatta, külföldi szakértők bevonásával, 2006-ban viszont több tonnányi mérget permeteztek a fákra, amitől ugyan a fának nem lett semmi bajuk, viszont csaknem a teljes vadállomány kipusztult, és Laboda sem került elő.

Az első hetet sirással töltötte. Egy hatalmas szilfa tetején ült, és napi huszonegy órán keresztül omlottak a könnyei. Egy hét múlva a szil különös alakú, különös színű virágokat termelt, melyek illata beborította az egész erdőt, új otthonát, s ő nagy találékonysággal igyekezett lakályossá tenni azt. Először is fészket épített magának, a szil ágai közt, egy óriási tojásra emlékeztető kajibát, melybe egy kör alakú nyíláson keresztül lehetett bejutni. A fészek oldalát sárral tapasztotta be, belülről pedig habszivaccsal szigetelte a tágas helyiséget, amit a fa ágai három térrészre osztottak (konyha, nappali, hálószoba). A nappaliban telente kis vaskályhával fűtött, a füstöt pedig egy agyagból tapasztott kémény vezette a szabadba. (A habszivacsot, a kályhát és az agyagot kiránduló turisták felejtették a fa alatt, egyébként egy csomó szerszámmal és egy meglehetősen jó állapotban lévő puskával együtt, aminek Laboda nagy hasznát vette, ha vadászni ment.) A fészek alját avarral töltötte fel, aztán behordta saját kezűleg ácsolt bútorait, egy ágyat, egy asztalt, néhány széket és két szekrényt, majd a hetedik napon megpihent.

A környék felderítése során talált még két zsák sót és három zsák cukrot, talált egy hordó olajat és egy hordó rumot, számos edényt és egy működőképes vekkert, talált továbbá hetven szem gabonát, négy élő tyúkot, egy tehenet, valamint háromszáz zseblámpát. Felfedezéseinek eleinte nem tulajdonított különösebb jelentőséget, de miután végigolvasta a Robinsont (erre egy közeli bokorban bukkant), azonnal megértette, hogy még sok a teendő. A tehenek istállót készített, nem messze a sziltól, a tyúkoknak ketrecet, nem messze az istállótól. Az olajat és a rumot a szil törzséhez kötözte (az olajat a fészek alatt, a rumot a fészek felett), a sót, a cukrot, a gabonát és a háromszáz zseblámpát a szekrényekben helyezte el, a vekkert pedig az ágya fejénél egy ágra akasztotta. Amikor mindezzel elkészült, beköszöntött a tél. Keserves, hideg tél volt, olykor hetekig szinte ki sem mozdult a fészekből, bár a tojásokat minden nap összeszedte, a tehenet megfejte, és közben vidáman dudorászott. Tudniillik rákapott a rumra. Egyrészt azért, mert a rum köztudottan melegít, másrészt azért, mert repülés közben is melegít. És néhány pohár rum után Laboda csodálatosakat repült, néha még a legnagyobb hidegben, szakadó hóesésben és süvöltő viharban is. Egymás után állította fel az újabb és újabb magassági rekordokat, aztán szárnyait behúzva, csukott szemmel zuhant a föld felé (egyszer el is aludt közben, ami kis híján az életébe került), hogy az utolsó pillanatban egy merész szárnycsapás után éles kanyart írjon le a levegőben, és széleseben suhanjon a fák fölött. De a rumnak köszönhette a barátait is. Egyik reggel teljesen részeg sólymot talált a rumoshordó tetején, nyilván az ottfelejtett bádopohárból itta ki a maradékot, s amikor az állat hányt, Laboda tartotta a homlokát. Egy hét múlva a Bükk összes madara ott kuporgott a szil ágain, s valamennyinek feltűnően jó kedve volt. Laboda gyermekeiként szerette őket, a madarak pedig apjukként tisztelték Labodát.

Amikor végre beköszöntött a tavasz, a közelben talált ló és eke segítségével felszántotta a szintén a közelben talált kis tisztást, majd elvetette a szekrényben őrzött hetven szem gabonát. Mondanunk sem kell, hogy néhány évvel később a Bükk számos tisztásán ringatott tömött búzakaralászt az őszi szél, bőven volt vetőmag és liszt (teljes kiőrlésű), a maradékot pedig megették a madarak. Alkonyatkor valamennyien a szil körül gyülekeztek. Laboda kiült fészke tetejére, és hosszú fejezeteket olvasott fel a Robinsontól barátainak, akik talán valamit meg is sejtettek a történet lényegéből, néha legalábbis úgy tetszett Labodának. Tény, hogy az újrakezdés éveiben előszeretettel képzelte magát Robinsonnak (Pénteknek ott voltak a madarak), s ahogy teltek-múltak az évek, ő is egyre jobban várta a maga hajóját, amelyik majd megmenti őt. A hajó 2006-ban érkezett meg, nem voltak vitorlái, viszont voltak szárnyai, s a rendőrségi aktákban a „Bükki Szipx” néven szerepelt.

A szifx egy Laboda által épített ideiglenes fészekben húzta meg magát, Laboda tudta és hozzájárulása nélkül. Az ideiglenes fészkek építésének terve 2004-ben született, mikor is a kormányzat (az egyre mélyülő gazdasági válság kezelése

céljából) számos légi csapást mért a Bükkre, kis híján megsérült Laboda fészke is, úgyhogy azonnal cselekedni kellett. A kitartó erőfeszítések eredményeképpen 2005 nyaráig tizenhárom új fészek létesült az erdők mélyén (azért épp ennyi, mert az aljnövényzet átfésülése során csak tizennégy kályha került elő, s közülük az egyik végül működésképtelenné bizonyult). A munkálatok jóval gyorsabban haladtak, mint 2001-ben, részben Laboda fészeképítői tapasztalatai, részben pedig a madarak miatt, akik lelkesen segítettek. A vaskosabb ágakat továbbra is Laboda szerezte be, a többi építési anyagot azonban a madarak szállították a fészkekhez, ők is építették be, bámulatos gyorsasággal és ügyességgel, úgyhogy az utolsó fészket egyetlen hét alatt befejezték. A lakásavatót egy diszkrét rumozás, és egy jóval kevésbé diszkrét repülés tette igazán emlékezetessé, melynek során Laboda nem használta a szárnyait (a madarak vitték), ő pedig nevetett, mivel valóban jókedve volt. A szfinx 2005 szeptemberében költözött a Bükkbe, és csakhamar a rendőrség látókörébe került. Áldozatait rendre a Miskolc környéki utakon szedte, sötétedés után, mindig ugyanazzal a módszerrel. A jobbra húsznegyven éves férfiakat előbb csodálatos szépségével bővölte el, majd a síríg tartó, örök szerelem ígéretével, aztán mindegyiküknek feltette a kérdést („reggel négy lábon, délben két lábon” stb.). Magabízó fiatalok olykor szánt szándékkal keresték a veszélyt, éjszakákon át kóboroltak a környéken, és végül valamennyiüket átharapott nyakkal találták meg az erdők körül cirkáló katonai járőrök. Egy különösen agyafúrt hadnagy (a légelhárító ütegeknél szolgált) biztosan tudni vélte a megoldást („ló”), hasonlóképpen egy miskolci tanító, de a szfinx szerelmét egyikőjüknek sem sikerült elnyernie. A Bükki Szfinx elfogatására indított hajtóvadászatok ezúttal sem vezettek eredményre, úgyhogy az erdők körül néha heteken keresztül dörögtek az ágyúk.

Laboda május 13-án találkozott a szfinxszel. Épp szokásos születésnap-i repüléséről indult haza, amikor eleredt a zápor, ő pedig egy ideiglenes fészekbe menekült. Ott pillantotta meg először az alvó lányt, és rögtön beleszeretett. Órákig ült mozdulatlanul a maga ácsolta ágy mellett, annyira elbűvölte a látvány, de aztán mégis erőt vett magán, kávéfőzött a lassan ébredező szfinxnek, és a szíve közben a torkában kalapált. Hogy megfejtette-e a rejtvényt, az sohasem derült ki, az azonban tény, hogy néhány nap múlva lázasan dolgozni kezdett, kibővítette, és a lehető legkényelmesebben rendezte be otthonát, a szil pedig valósággal ontotta a virágokat. Szerelmük boldog volt és kiegyensúlyozott. A reggeli repülések alatt Laboda odaadó gyöngédséggel oktatta a lányt, aki megismerkedésük idején csak húsz-harminc méter magasra volt képes felemelkedni, s néhány perc múlva újra le kellett szállnia. Úgy repült, mint a lepkék, szapora, ideges szárnycsapásokkal, persze hogy nem bírta sokáig. Laboda megtanította rá, hogy a szelekkel repüljön, szárnycsapások nélkül, mozdulatlanul, néha fél napokat töltöttek így a levegőben, és közben végig fogták egymás kezét. Ha a fészek tetején sütkeztek, a szfinx találókérdésekkel szórakoztatta Labodát, ő pedig a lánynak is felolvasta a Ro-

binsont, amit már csaknem kívülről tudott. Gyermekük nem született, talán ez volt az egyetlen bánatuk. Pedig sokat ábrándoztak két kis tojásról, melyeket felváltva tartának melegen, és sokat ábrándoztak egy jobb és szebb világról is, ahol magától értetődő módon nő szárnya mindenkinek. Hatalmas fészekvárosokat képzeltek el, jól berendezett, korszerű fészkek sokaságát, esti fényárban úszó utcákat, kirakatokat és gyárat, és mindezt a levegőben. Álmaik városát felhőfolyó szelné ketté, gondosan szabályozott, nyaranta békésen sütkéreznének a partján a pihenni vágyó angyalok. A szfinx csodálatos eredményeket ért el a repülés terén. Zuhanni ugyan sohasem tanult meg, nem volt érzéke az akrobatikus figurák iránt, viszont sorra döntötte meg a magassági rekordokat, és Laboda nem csak szerelmes, de büszke is volt kimondhatatlanul. És eltelt egy év, majd eltelt a második.

A szfinxet egy katonai járőr lőtte le, egy augusztusi éjszakán, Laboda pedig újra kiült a szil tetejére, és huszonnégy órán keresztül omlottak a könnyei. Aztán elindult. A léghárítás felett még pirkadat előtt suhant át, hatkor már Mezőcsát fölött víjjogott (öt halott), nem sokkal később lecsapott Kiskörére (tíz halott), aztán Törökszentmiklósrá, ahol légópincékben bújtak el az embereket. Mezőtúron iszonytató pusztítást vitt véghez, majd rátört Szegedre, és e nap gyászos emlékét nem feledjük el soha. Állítólag a tarjáni víztorony tetején még megpihent, aztán bosszúért lihegve széttárta szárnyait. A Kárász utcán mindenki meghalt, és mindenki meghalt a Dugonits téren, ő pedig átkozódva lebegett a szökőkút felett. A Dóm összeomlott, a hidak a Tiszába zuhantak, és tűz ütött ki a város legkülönbözőbb pontjain. Labodát a polgármester lőtte le, a városháza ablakából, ahonnan a Széchenyi téren andalgó polgárokra szokott lövöldözni délután négy és hat között. Csak egyetlen lövés dördült, de a polgármester gyakorlott lövész volt, és Laboda holtan buckázott alá a felhők közül. És bár a gyász fájdalmas volt, leírhatatlan és rettenetes, azért valóban volt okunk örülni is. Mert halhatatlanok letünk valamennyien, egy egész életen keresztül halhatatlanok.